

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Антон Христов Андонов

на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор”

Професионално направление (шифър 8.3) „Музикално и танцово
изкуство”, докторска програма „Хореография”

Докторант: Свилен Кръстев Христов, докторант към катедра
„Хореография” на Академия за музикално, танцово и изобразително
изкуство „проф. Асен Диамандиев“ гр.Пловдив

**Тема: Влияние на ваяците върху оформяне стила и характера на
танцовия фолклор от Варненско**

Научен ръководител: проф. д-р Даниела Дженева

Рецензията е изготвена въз основа на Заповед 27-113РД№27-113/25.11.2022 г. на Ректора на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е с обем 257 страници и се състои от увод, изложение в пет глави, заключение, приноси, библиография, изследвани и описани хора от региона, речник на непознати думи, поименен списък на

жители от селата и едно приложение. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени изводи. Основният текст съдържа множество цитати и линкове, като доказателствен материал по текста на дисертационния труд. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 102 заглавия на български и руски език.

Биографията и професионалният път на автора на предложени за рецензиране дисертационен труд на Свилен Кръстев Христов, ясно подсказва причината той да се ориентира към изследваната тема: ***„Влияние на ваяците върху оформяне стила и характера на танцовия фолклор от Варненско“***. С танцовия фолклор е свързано развитието на Свилен Христов, през обучението му в ВСУ „Черноризец Храбър“ гр. Варна специалност „Българска народна хореография“, ОКС „Бакалавър“ и АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ гр. Пловдив специалност „Хореографска режисура“, ОКС „Магистър“.

Важна част от неговата творческа биография е, като главен художествен ръководител и хореограф на Фолклорен Ансамбъл „Гергана“ гр. Варна. С Ансамбъла е реализирал множество концерти в страната и чужбина, както и четири спектакъла „Не забравяй лудо“, „По морето любеле“, „Майчина клетва“, „С любов“.

Натрупаният опит като танцьор, хореограф и ръководител през годините му дава възможност да заяви едно сериозно, мащабно изследване, което намира своето място в научно–теоретичната база на съвременните изследователски тенденции и носи в себе си заложената теоретико–практическа значимост.

Считам, че така формулираната тема на дисертационния труд е актуална и интересна за хореографи, педагози и изследователи и носи заложената в себе си теоретико-практическа значимост, чиято верификация е отразена в непосредствената изследователска дейност на автора.

Уводът насочва към основата на научната разработка за нравите, обичаите и игровата традиция при ваяците от региона. В него се подчертава актуалността на проблема и значимостта му в анализа на конкретната група от Варненско.

Целта конкретизира задачите, представени в теоретичен и приложен аспект.

Литературният обзор представлява задълбочен прочит на теоретични изследвания, представен чрез аналитичен подход с коментари, насочени към основната цел.

Анализът на публикуваните теоретични източници е направен, проследявайки възникването и развитието в културно-исторически план на етническата група от региона и техните традиционни практики от миналото.

В следващата глава „Исторически сведения за ваяците“ Свилен Христов много задълбочено разглежда историческата специфика и етнокултура на присъстващите в региона различни групи, както тяхната взаимовръзка свързана с материалната традиция, празнична система, нрави и географско разположение, наследени и съхранени от архаичността.

Направеният теоретичен обзор показва спецификите на различните етнокултури от региона и липсата към днешния ден на обобщена и структурирана теоретична разработка.

След реализираният цялостен преглед на фактори от различно естество и задълбочен анализ, докторантът извежда обобщението, че *„... влиянието което тези групи са оказали във фолклорната танцова традиция е незабележимо.,,*

Разглеждайки облеклото на еркечко-голишката група, докторантът категорично потвърждава , *„...че то е специфично и не се среща никъде*

другаде в България.“ . Авторът е постигнал максимална задълбоченост и автентичност при проучването поради факта , че лично е провел анкетите с информаторите и разкрива спецификата на изобразените мотиви, цвят, кройка и техника в изработката.

В „Обичайно обредна система на ваяците“ е поставен подробен акцент върху историята на региона свързана с обичайно-обредния календар чрез интересни факти, класификация и анализи свързани с духа на старинна култура, изпълнена с много колорит и архаичност.

Свилен Христов много ясно очертава конкретен профил на празничния календар чрез обредни действия, символични ритуали, словесни и музикални примери с послания за произхода и развитието на фолклорната традиция, с извода *„...утвърдена през вековете, тази обредност макар и видоизменена с редица отпадналости стига до нас в един груб и в същото време съвършен вид, който разкрива етнографската принадлежност на носителите си. Средищното място в изграждане на тази самобитна култура запазила се и до днес е социума, консервативния характер на групата съхранила тези образци за идните поколения.“*

Акцент е поставен в главата **“Влиянието на ваяците в изграждането на варненския танцов стил“**.

Тя заема изключително важно място в разработката като етноложко изследване на стилистиката и характера на игрите и хората от региона. Високата стойност на проучените и анализирани примери доказват оригиналния подход към теренната работа на Свилен Христов, базирана на писмени източници и собствени краеведски материали. Подробното класифициране според форма, място на изпълнение, определена танцувална лексика, хват и съпровод, разкриват дълбоката история на традиционната танцова култура. Освен това авторът убедено анализира и доказва , *„...че изследваните хора навсягаде от разглежданата област са с едни и същи*

танцови елементи, близки и сходни по стил и характер и ваящите са тези, които налагат своето над останалите етногрупи в играта“.

В последната глава докторантът успява да проследи трансформацията на архаични образци, станали достояние в изявата на самодейни и професионални ансамбли . Освен това много ясно очертава значението на ваяшкия фолклор в изграждането на сценични творчески проекти умело запазили стила и характера на региона. Авторът е подходил откровено и смело към изследвания материал с обобщения и изводи върху варненския танцов стил *„...който съществува и независимо от външното влияние се изгражда в годините и утвърждава, като местна регионална фолклорна единица, отличаваща и открояваща се от Добруджа и Тракия“.*

II. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДОКТОРАНТА

Налице са реални научно-приложни и приложни приноси на дисертационното изследване, които са от значение за обогатяване на фолклорната наука. Изследването осъществява успешно своите цели не само в теоретичната проблематика, но и за постигане на приложни резултати. Приемам изложените три генерални приноса на труда, които са аналитично представени и достоверно изтъкнати.

Разглежданият дисертационен труд има научно–практическа стойност. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изхождайки от всичко казано по-горе изразявам своята **положителна** оценка за дисертационния труд **„Влияние на ваящите върху оформяне стила и характера на танцовия фолклор от Варненско“** и предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Свилен Кръстев Христов

образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление
8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Хореография”.

15.02.2022 г.
гр. Пловдив

Изготвил рецензията:
проф. д-р Антон Андонов